

Durven wij vernieuwingen te aanvaarden?

Er is onder de werknemers een algemene gedachte; wij willen niet terug naar de verhoudingen van voor de oorlog. Wij antwoorden: accoord van Putten. Zelf hebben wij in verschillende artikelen reeds te kennen gegeven, dat wij verwachten, dat de Regering en de werkgevers bereid zullen zijn aan vele van onze wensen tegemoet te komen. Zo zal naar onze mening de economische democratie dienen te worden ingevoerd, zal er geen vrije, maar een geleide economie moeten komen, moet de uiterste zorg worden besteed om te voorkomen, dat er weer duizenden werkloos zullen rondlopen, kunnen en moeten er maatregelen worden getroffen om de grote schande uit te wissen, dat men na een leven van werken behoefte van de gemeenschap armlastig zal zijn en op ondersteuning aangewezen. Altegaar maatregelen welke door de werknemers — en volkomen terecht — worden verlangd.

Maar waar wij voor moeten waken is, dat de werknemers alleen maatregelen van anderen verwachten. Ook de werknemers zelf moeten bereid zijn vernieuwingen te aanvaarden, zullen niet mogen vasthouden aan de opvattingen welke voor de oorlog bestonden.

De werknemers zullen de moed moeten hebben en de doortastendheid om in eigen rijen vernieuwingen door te zetten. Vernieuwingen op velerlei gebied.

Zo bijvoorbeeld wat de opzet en de inrichting van de vakbeweging betreft.

De vakbeweging zal aan de eisen welke de nieuwe tijd zal stellen moeten voldoen. Er zal niet meer aan gedacht mogen worden om weer 6 vakcentralen op te richten. Tientallen kleine en onbeduidende organisaties zullen niet meer in het leven moeten worden ge-

roepen, er zal een grotere en doelmatiger concentratie van alle krachten moeten plaats vinden.

Dat die sterkere concentratie doortrokken zal moeten zijn van een hechte democratische gezindheid, spreekt wel van zelf.

De besturen zullen verantwoordelijkheid moeten dragen, maar op hun beurt verantwoording schuldig moeten zijn tegenover de leden. Maar ook binnen het raam van de 3 grote vakcentralen, het N.V.V., het R.K.W.V. en het C.N.V. zal een doelmatiger inrichting van de vakbonden dienen plaats te vinden. Er zal een betere werkverdeling moeten komen, het zal niet meer moeten kunnen geschieden, dat 2 bonden aangesloten bij een en dezelfde vakcentrale op elkaars terrein aan het grasduinen zijn. Dat laatste heeft zich helaas in het verleden af en toe voorgedaan en dat mag zich stellig niet herhalen.

Wij zijn er van op de hoogte, dat reeds thans plannen zijn ontworpen om niet weer in de fouten van het verleden te vervallen. Die plannen zullen moeten worden doorgevoerd, dat eist het belang van alle werknemers. Natuurlijk zullen de leden straks een woord, en een heel belangrijk woord, hebben mede te spreken.

Maar reeds thans willen wij met grote nadruk zeggen, dat in het waarachtig belang van alle werknemers, bestuurders en leden de zaak groot moeten zien. Er zullen in aller belang heilige huisjes omver gehaald moeten worden. Wie straks vast zou willen houden aan de verouderde vormen van voor de oorlog zal te klein blijken te zijn, om te voldoen aan de grote eisen welke de nieuwe tijd zal stellen en niet opgewassen tegen de problemen welke om oplossing zullen vragen.

Het eerst nodige

NIET FILOSOFEREN, MAAR AANPAKKEN I

Er zijn talloze vraagstukken die na de oorlog om een oplossing vragen. Zij liggen praktisch op elk terrein en de mens die niet gewend is zijn eigen leventje te leiden zonder zich om het lot van zijn naaste te bekommeren, breekt zich schier dagelijks het hoofd om een weg te vinden in de na vijf bezettingsjaren ontstane chaos. Het spreekt wel van zelf, dat het niet aan één persoon gegeven kan zijn ons volk uit de Egyptische duisternis naar het volle licht te leiden. Zij, die nog mochten hunkeren naar zulk een mogelijkheid, doen verstandig met zich te refereren aan het antwoord van den wereldberoemden professor, die destijds aan het hof te Weenen was verbonden. Toen een der hovelingen hem een vraag stelde, welke hij niet kon beantwoorden, werd hem door den vragensteller toegevoegd: „Maar Professor, waarvoor wordt U dan betaald?” Hierop antwoordde de geleerde: „Indien ik betaald zou worden voor al hetgeen ik niet weet, waren alle schatten der aarde te klein om mijn salaris te voldoen en daarom wordt ik slechts betaald voor hetgeen ik wel weet.”

Het heeft geen zin ons te verdiepen in vraagstukken welke wij niet beheersen. Maar al te veel kostbare tijd is er verloren gegaan bij hen die gaarne den quasi-geleerde uithangen. Laten wij daarom praktisch blijven en vooral tonen de les te hebben verstaan die ons in deze wereldrevolutie even aanschouwelijk als gevoelig is gegeven. Praktisch zijn en blijven, de feiten nuchter onder het oog zien, dat was de taak van hen die voor de oorlog leiding aan de vakbeweging gaven, het zal evenzeer de taak zijn van hen die zullen worden geroepen aan de herboren vakbeweging leiding te geven.

De problemen welke om oplossing vragen zijn van velerlei aard en het is dringend gewenst reeds thans de plannen tot in onderdelen uit te werken, opdat straks — na onze bevrijding — onmiddellijk en met kracht zal kunnen worden aangepakt.

Personen, die hun verantwoordelijkheid jegens ons volk bewust zijn en — hetgeen zeer belangrijk is — deskundig kunnen worden geacht, hebben deze plannen grondig bestudeerd.

Zo is onder meer tot in onderdelen een plan ontworpen betreffende de sociale en materiele hulp aan allen, die als gevolg van de oorlogstoestand hun bron van inkomsten hebben verloren.

Hierbij is uitgegaan van de overtuiging, dat de hulpverlening zo niet geheel dan toch voor een belangrijk deel op de plaatselijke overheid zal komen te rusten en

dat deze van haar kant de wens te kennen zal geven, zich daarbij te laten voorlichten en bijstaan door de plaatselijke vakcentralen.

Bij het beramen van de uit dien hoofde te treffen voorbereidende maatregelen stuitte men aanstonds op de niet te onderschatten moeilijkheid, dat niemand zich een nauwkeurig beeld kan vormen van de omstandigheden, waarin wij zullen verkeren onmiddellijk na de bevrijding. Vrijwel als vaststaand mag worden aangenomen, dat er geen sprake van zal zijn, dat de zich in den vreemde bevindende arbeidskrachten, direct naar hun woonplaatsen kunnen terugkeren. Zulks zal, behoudens uitzonderingen, eerst dan mogelijk zijn, wanneer Duitsland verslagen is. Grote groepen van de hier nog aanwezige arbeidskrachten zullen echter ook direct geholpen moeten worden en dat waarschijnlijk in een zeer bewogen overgangstijd. Deze hulpverlening zal noch het karakter mogen dragen van werkverschaffing, noch van steun in zijn vóór-oorlogse betekenis. Valide arbeidskrachten dienen zo spoedig mogelijk te werk gesteld te worden óf bij hun vroegere werkgever, óf bij een der vele objecten welke reeds nu voor dit doel zijn uitgezocht en aangewezen. De mindervaliden, invaliden en zij, die zich door hun gedragingen in de oorlogsjaren buiten de gemeenschap hebben geplaatst, zullen uiteraard (voorlopig) naar de dienst van Maatschappelijk Hulpbetoon verwezen moeten worden. Behalve deze categorieën dient nog rekening te worden gehouden met de groepen, die niet of niet meer bij een werkgever in dienst kunnen treden, noch onmiddellijk elders te werk gesteld kunnen worden. Op hen zal een wachtgeldregeling van toepassing moeten worden verklaard, waarvan de kosten goeddeels, zo niet geheel, ten laste van de overheid dienen te worden gebracht. Zoals boven reeds uiteengezet, zullen niet alleen de minder- of invaliden arbeidskrachten naar de dienst van Maatschappelijk Hulpbetoon verwezen moeten worden, doch ook die valide arbeiders, die op grond van hun levenshouding tijdens de oorlog, niet op voet van gelijkheid met de overigen kunnen worden behandeld. Voor de inschrijving der aanvragers zal het nodig zijn de stad in wijken te verdelen, waarin doelmatige bureaux zijn gevestigd, welke een vlotte afwikkeling waarborgen. Bij deze inschrijving zal stellig ook een ruime plaats ingeruimd worden voor de afdelingen van de vakbonden. Deze toch zullen hun bureaux onmiddellijk openstellen voor de aanmelding der leden en het zal een aanmerkelijke verlichting van de taak der gemeentelijke bureaux betekenen, indien voornoemde afdelingen tevens zorg dragen voor het invullen der te gebruiken vragenlijsten. Deze lijsten dienen zo eenvoudig mogelijk te zijn samengesteld. Vermelding van naam, geboortedatum,

woonplaats, burgerlijke staat, laatste werkgever hier te lande met opgave van redenen van ontslag (name), hoelang voor Duitse instellingen, hier dan wel in het buitenland gewerkt en gezindheid, lijkt ons voldoende. Een noodzakelijke konsekwentie van een der bovenschreven maatregelen lijkt ons de instelling van een beroepsinstantie. Teneinde deze niet tot een paskwil te doen worden door het aanhangig maken van allerlei futiliteiten, komt het ons gewenst voor te bepalen, dat alleen beroep mogelijk zal zijn door tussenkomst van de vakverenigingen. Temeer is zulks het geval, nu aangenomen mag worden, dat de tijd van het parasiteren op de vakverenigingen tot het verleden behoort.

De hoofdlijnen zijn, wij herhalen dat nog eens, duidelijk uitgestippeld en het komt er nu maar op aan dat aan de uitvoering van deze plannen, zoveel als mogelijk is, door allen die zich in de geest nog met ons verbonden weten, wordt medegewerkt. De volgende eenvoudige regelen mogen ons daarbij tot richtsnoer dienen:

Voor hem die vruchten wil,
Is 't wensen niet genoeg.
De arm moet uit de mouw,
De hand moet aan de ploeg.

Jan van Friesland.

Kan een ieder tot de vakvereniging toetreden of daaraan leiding geven?

Ons is de vraag gesteld: kan straks een ieder tot de vakvereniging toetreden of daaraan leiding geven?

De vragers wilden een precies antwoord en wij zijn gaarne bereid dat zo duidelijk mogelijk te geven.

Er wordt — en dat volkomen terecht — de eis gesteld, dat het ambtenarenkorps straks grondig van alle onbetrouwbare elementen zal worden gezuiverd, dat stevig zal worden opgetreden tegen profiteurs en handlangers van de vijand, zowel in overheids- als in particuliere dienst, dat tegenover die werkgevers die zich hebben misdragen en tegen de belangen van het Nederlandse Volk hebben gehandeld scherpe maatregelen zullen worden getroffen.

Maar ook de vakverenigingen zullen een zuiveringsproces moeten doormaken.

Het spreekt bijvoorbeeld van zelf, dat niet tot de leiding kunnen en mogen worden toegelaten personen, die in dienst zijn getreden van het Nederlands Arbeidsfront en daarmee met voeten hebben getreden de belangen welke aan hen waren toevertrouwd en door hun werkzaamheden de vijand behulpzaam zijn geweest het Nederlandse Volk te knevelen. Voor dezulken is straks noch

als lid, noch in de leiding van de vakbeweging plaats. Evenmin is er plaats in de vakbeweging voor lieden die zich er toe hebben geleend als sociale voorman op te treden en daardoor handlangers van de vijand zijn geworden, alle drogredenen welke nu achteraf door hen worden aangevoerd ten spijt.

Natuurlijk is er in een democratische vakbond geen plaats voor leden van de N.S.B. en andere aanhangers van Hitler of Mussert.

De vraag of bestuurders of leden van vakbonden zich na de 10de Mei 1940 tot aan het tijdstip van de ontbinding der vakbeweging zodanig hebben gedragen, dat zij geen deel meer aan de leiding zullen mogen hebben of niet als lid kunnen worden toegelaten is er één welke door de leden van de vakbonden zelf straks zal moeten worden beantwoord.

Er zijn er stellig die niet meer kunnen worden toegelaten, ten aanzien van anderen zal een door de vakbeweging zelf in het leven te roepen instantie een beslissing moeten nemen, uiteraard na toepassing van het hoor en wederhoor. Wij hopen ook op dit punt duidelijke taal te hebben gesproken en niet te zullen worden misverstaan.

De Nederlandse Vakbeweging van na de oorlog zal een gezuiverde vakbeweging zijn, van vreemde smetten vrij. Voor profiteurs en leiders om den brode, beginsel en karakterlozen is daarin geen plaats.

Zij, die de macht om de macht verheerlijken, vertalen een zedelijk beginsel in materialistisch begrijpen.

Benedetto Croce.

Aantekeningen over de Arbeid

Het ware struisvogelpolitiek om, ook na vijf jaar bezetting en tiranie, te zeggen, dat het voor de 10de Mei 1940 op het terrein van de arbeid in ons land alles rozegeur en maneschijn was. Zeker, velen verrichtten hun taak met opgewektheid, maar tenminste evenveel gingen dagelijks naar de plaats waar ze hun brood moesten verdienen met tegenzin in het hart. Men was werk opgedragen, hetwelk niet in overeenstemming was met innerlijke geaardheid, dan wel was de beloning niet met wat naar redelijkheid verwacht mocht worden.

Onze strijd was mede hierin verandering te brengen. Wie dan ook geen vreemde in Jerusalem was en wie de zaken zag zoals ze groeiden, erkende, dat veel slechts langzaam ging, te langzaam, maar dat in elk geval in toenemende mate de waardering van de arbeid ging in de richting welke de enig goede is, namelijk de menselijke.

Betere arbeidsvoorwaarden, invloed op het bedrijfsleven, voorlichting bij beroepskeuze, goede arbeidsbemiddeling, brede sociale voorzorg en meer dergelijke, dat alles zou, niet het minst onder onze invloed, de grondslag leggen voor een maatschappij zoals wij die zien, de socialistische. Het tempo van de vooruitgang hing af van onze kracht welke in velerlei opzicht, waarom het te ontkennen, men kent trouwens de oorzaken, onvoldoende was.

Toen kwam de oorlog en daarmee de bezetting. Onze „beschermers” gingen zich ook bemoeten met de vakbeweging, dat wil zeggen met de werknemers, want de werkgevers lieten ze in feite onberoerd ook al werden de werkgeversorganisaties ontbonden.

Nu zou volgens de niet door ons gekozen, maar van bovenaf aangewezen „leiders”, de arbeid op het eerste plan komen, nu zou ieder werk verrichten dat zin aan het leven gaf. Dat men ons alles afnam wat ons dierbaar was, waarvoor we leven en offers gegeven hadden, welk afnemen (ge moogt gerust zeggen stelen) alleen kon geschieden omdat de nieuwe leiders de bescherming hadden van bajonetten, dat moesten we maar op de koop toenemen. Het was nodig voor ons welzijn, om ons een hemel op aarde te bezorgen. Nietwaar, men kent het lied en men kent de wijs.

Maar waar bleef de zinvolle arbeid? Wie verrichtte na Mei 1940 arbeid waarin waarde stak voor zich zelf en voor de gemeenschap?

Duizenden, waaronder honderden in feite te oud om te werken, wroetten onze mooie duinen om, maakten onze stranden onbegaanbaar, kapten onze heerlijke bossen, vernielden onherstelbaar schone heidevelden, sloegen houten palen in de weilanden, maakten bunkers of werkten in ons land of over de grens in fabrieken waar ze oorlogsmateriaal moesten vervaardigen. We zouden deze litanie nog lang kunnen voortzetten, maar waarom? Dat alles noemden de heren: arbeid voor het socialisme. Niet één van de honderdduizenden, die gedwongen was deze slavenarbeid te verrichten, zou willen toegeven, dat de vernietigingsarbeid die hij dagelijks moest aanvaarden, werk was met een opbouwend en beschavend karakter, hoewel het hem in uitzicht was gesteld.

Had hij een ogenblik het gevoel dat hij een maatschappelijk nuttig wezen was?

Op het ogenblik, dat wij dit artikeltje schrijven gloort de zon der vrijheid. De overwinning op het barbarisme is zeker. „Eens komt een klare schone dag”.

Komt deze nieuwe dag, dan zullen we ook en juist dan

moeten werken. Dan zal de arbeid zeker niet licht zijn. Machines zijn geroofd, materialen zijn verdwenen, we zijn schoon op en zowat alles moet van buiten af worden ingevoerd. Dat brengt niet te onderschatten moeilijkheden met zich mede.

Maar één ding is zeker, straks zal er werkelijk arbeid te verrichten zijn die waardevol is, zowel voor den individu als voor de samenleving.

Over deze arbeid in een volgend nummer.

Insider.

Rare kostgangers

Wij zijn niet van plan om in ons blad te gaan polemiseren. Eerstens niet, omdat zulks naar onze mening weinig zin heeft, twedens niet omdat de meeste van onze toegewijde lezers toch niet in staat zouden zijn de eventueel door ons bestreden lectuur zelf in handen te krijgen.

Wij gaan ook niet polemiseren, omdat ons dat teveel herinnert aan een der fouten welke de arbeidersbeweging van voor de oorlog aankleefden, namelijk het euvel van de onderlinge bestrijding.

Maar één enkele opmerking moeten wij toch maken, namelijk dat er altijd nog rare kostgangers zijn. Wij bedoelen die lieden, die zweren bij een absolute eenheid van organisatie van alle werknemers en op ons en andere afgeven, omdat wij bereid zijn drie vakcentralen te aanvaarden.

En wat doen die eenheidsapostelen nu?

Om de eenheid te bevorderen bereiden zij de stichting van een vierde vakcentralen voor, maken derhalve de splitsing nodeloos groter.

Wat is dat toch voor stumperig gedoe?

En dat heet dan de belangen van de werknemers willen dienen!

Deze lieden zeggen, dat zij uit de oorlog de daardoor veroorzaakte ellende de les geleerd hebben. In werkelijkheid hebben zij geslapen, zijn zij niet het vooruitstrevende, maar het achterlijke deel van de Nederlandse werknemers.

Stumperig gedoe, ten koste van de belangen der werknemers, dat is het wat deze lieden van plan zijn uit te voeren.

Wij zien de werknemers echter voor te verstandig aan, dat zij de heren veel kans zullen geven.